

EUROPEAN COURT OF HUMAN RIGHTS
COUR EUROPÉENNE DES DROITS DE L'HOMME

Lihtsustatud variant Euroopa inimõiguste konventsiooni valitud artiklitest ja protokollidest*

Preambuli kokkuvõte

Euroopa Nõukogu liikmesriikide valitsused tegutsevad rahu ja suurema ühtsuse nimel, tuginedes inimõigustele ja põhivabadustele.

Käesoleva konventsiooniga on nad otsustanud astuda esimesi samme paljude Inimõiguste ülddeklaratsioonis sisalduvate õiguste tagamiseks.

Artikkel 1 – Kohustus austada inimõigusi

Riigid peavad igaühele tagama käesolevas konventsioonis sisalduvad õigused.

Artikkel 2 - Õigus elule

Igaühe õigust elule kaitseb seadus.

Artikkel 3 - Piinamise keelamine

Kedagi ei tohi vigastada ega piinata. Isegi vangistuses tuleb austada inimväärikust.

Artikkel 4 - Orjuse ja sunniviisilise töötamise keelamine

Kedagi ei tohi kohelda kui orja ega nõuda temalt sunniviisilist töötamist.

Artikkel 5 - Õigus isikuvabadusele ja turvalisusele

Igaühel on õigus vabadusele.

Igaühel, kes on kinni peetud, on õigus teada tema kinnipidamise põhjuseid.

Igal vahistatul on õigus kiirele kohtumõistmisele või vabastamisele kuni asja arutamiseni.

Artikkel 6 - Õigus õiglasele kohtulikule arutamisele

Igaühel on õigus õiglasele kohtulikule arutamisele erapooletu ja sõltumatu kohtuniku poolt. Kuriteo toimepanemises süüdistatu on süütu, kuni tema süü pole tõendatud. Igaühel on õigus õigusabile, mille eest tasub riik, kui isikul endal ei ole vahendeid selle eest tasumiseks.

* Käesoleva dokumendi on ette valmistanud Kommunikatsioonidirektoraat. See lihtsustatud variant on mõeldud vaid hariduslikeks eesmärkideks ning on koostatud Amnesty Internationali poolt avaldatud Inimõiguste ülddeklaratsiooni lihtsustatud variandi eeskujul. Juriidilist jõudu omavad vaid ametlikult avaldatud Inimõiguste ja põhivabaduste kaitse konventsioon ja selle protokollid.

Artikkel 7 - Karistamine seaduse alusel

Kedagi ei või tunnistada süüdi kuriteos, kui see tegu ei olnud selle toimepanemise ajal kehtinud seaduse kohaselt kuritegu.

Artikkel 8 - Õigus era- ja perekonnaelu austamisele

Igaühel on õigus tema era- ja perekonnaelu, kodu ja kirjavahetuse austamisele.

Artikkel 9 - Mõtte-, südametunnistuse ja usuvabadus

Igaühel on mõtte-, südametunnistuse ja usuvabadus. Igaühel on õigus täita oma usulisi kombetalitusi nii kodus kui avalikult ning soovi korral muuta oma usku.

Artikkel 10 - Sõnavabadus

Igaühel on õigus öelda ja kirjutada seda, mida ta mõtleb, ning edastada ja saada teavet. See õigus hõlmab ka ajakirjandusvabadust.

Artikkel 11 - Kogunemiste ja ühingute moodustamise vabadus

Igaühel on õigus osaleda rahumeelsetel kogunemistel ning luua ühinguid, sh ametiühinguid, või astuda nende liikmeks.

Artikkel 12 - Õigus abielluda

Igaühel on õigus abielluda ja luua perekond.

Artikkel 13 - Õigus tõhusale menetlusele enda kaitseks

Igaüks, kelle õigusi on rikutud, võib esitada selle kohta kaebuse kohtule või muule ametiasutusele.

Artikkel 14 - Diskrimineerimise keelamine

Need õigused on igaühel, sõltumata tema nahavärvusest, soost, keelest, poliitilistest või usulistest veendumustest või päritolust.

Artikkel 15 - Õiguste piiramine hädaolukorras

Sõja ajal või muus hädaolukorras võib valitsus astuda samme, mis piiravad õigusi, kuid ainult juhul, kui see on vältimatult vajalik. Isegi sel juhul ei või valitsus näiteks piinata ega meelevaldselt tappa.

Artikkel 16 - Välismaalaste poliitilise tegevuse piiramine

Valitsused võivad piirata välismaalaste poliitilist tegevust, isegi juhul kui see oleks vastuolus artiklitega 10, 11 või 14.

Artikkel 17 - Õiguste väärkasutuse keelamine

Käesoleva konventsiooni sätteid ei või kasutada konventsioonis sisalduvate õiguste ja vabaduste kahjustamiseks.

Artikkel 18 - Kitsendused õiguste kasutamise piirangutele

Enamust käesolevas konventsioonis sisalduvatest õigustest võib piirata igaühe suhtes kehtiva seadusega.

Sellised piirangud on lubatud vaid siis, kui nad on vältimatult vajalikud.

Artiklid 19 kuni 51

Need artiklid käsitlevad seda, kuidas Euroopa Inimõiguste Kohus töötab.

Artikkel 34 - Individuaalavaldused

Kui Teie konventsiooniga tagatud õigusi on mõnes liikmesriigis rikutud, tuleb Teil kõigepealt esitada kaebus selle riigi pädevatele asutustele. Kui sellest ei ole abi, võite Te pöörduda otse Euroopa Inimõiguste Kohtu poole Strasbourg'is.

Artikkel 52 - Peasekretäri järelepärimised

Euroopa Nõukogu peasekretäri palvel peab valitsus selgitama, kuidas tema riigis kehtivad seadused kaitsevad käesolevas konventsioonis sisalduvaid õigusi.

Protokollid konventsiooni juurde

Protokolli nr 1 Artikkel 1 - Vara kaitse

Igaühel on õigus omada vara ja kasutada oma omandit.

Protokolli nr 1 Artikkel 2 - Õigus haridusele

Igaühel on õigus käia koolis.

Protokolli nr 1 Artikkel 3 - Õigus vabadele valimistele

Igaühel on õigus valida oma maa valitsus salajase hääletamisega valimistel.

Protokolli nr 4 Artikkel 2 - Liikumisvabadus

Igaühel, kes viibib riigis seaduslikult, on õigus liikuda ja elada seal, kus ta soovib.

Protokolli nr 6 Artikkel 1 - Surmanuhtluse kaotamine

Riik ei või kedagi surma mõista ega hukata.

Protokolli nr 7 Artikkel 2 - Edasikaebamisõigus kriminaalasjades

Kuriteos süüdimõistetul on õigus edasi kaevata kõrgemale kohtule.

Protokolli nr 7 Artikkel 3 - Hüvitus väära süüdimõistmise korral

Igäühel, kes on süütult kuriteos süüdi mõistetud, on õigus hüvitusele.

Protokolli nr 12 Artikkel 1 - Üldine diskrimineerimise keelamine

Avalik võim ei või kedagi diskrimineerida näiteks tema nahavärvuse, soo, keele, poliitiliste või usuliste veendumuste või päritolu tõttu.